

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Külföldre: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő: Kiadó laptulajdonos:
 Rudnyánszky Gyula. László József.

Egyesszám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

Rémképek.

— augusztus 10.

(gr.) Ki emlékszik még boldog emlékeztű Bisotka mesterre?

Gyönyörű szép szavallatai voltak annak a különféle „állásokról”. Ösmert „borközi állást”, badarsági állást, egyről, a „nagyhatalmi állásról” mindamellet fogalma sem igen volt.

Ez utóbbi rémképet nyögjük bizony, mindazonáltal a megboldogult kuruc alakját nem a különféle állások okául idéztük emlékezetünkbe.

Egyik híres pohárköszöntője jut eszünkbe érthető eszmekapcsolat révén.

Népszerű képviselőt ünnepelt Bisotka uram, lelkesedésének nyíltán szavakban törve utat:

— Legyen arról meggyőződve a Nagyságos Ur, hogy alakja mindenkor úgy fog előttünk lebegni, mint valami rémkép!

Nagyon szépet akart mondani az öreg ur, de hát a mi rémkép, az ne igen lebegjen mi előttünk.

Özönével vonulnak elénk a politikai Bisotkák, nem lévén egyéb szándékok, mint az, hogy a nemzet sohase fogyjon ki a rémképekből.

Kedvenc témájuk az, hogy a király nemes alakját lebegtetik előttünk rémkép módjára. A király mint a nemzeti kívánságokra nem ügyelő, mint

az alkotmány felfüggesztő, vagy mint golyót és akasztótát felkináló és végetül mint leköszönő rémkép.

Ez utóbbi — mint Budapesten és kivált katonai körökben országszerte elhitt eshetőség — már e hó 18 án, Ő Felsége 75-ik születése napján következnek el... E felől döntene már e hó folyamán az uralkodóház családi tanácsa.

Mese beszéd. A király uralkodni fog, hű magyarjait megérti, ebből pedig élte napjait megaranyozó boldogság és dicsőség fog származni.

Ha pedig nem ijedtünk meg ettől a rémképtől, készletben tartjuk a másikat is.

A trónörökös alakját vetítik a falra. A színek nem hiányoznak: Ferenc Ferdinánd trónörökös gyűlöli a magyart, uralkodása önkényuralom lesz, dobzódni fog trónja körül a klerikalizmus.

Ez a rémkép sem ejt önkívületbe, mert szó sem igaz belőle. Ferenc Ferdinándot gyöngéd tekintetek tartják vissza a politikai rokon- és ellenszenvet tüntető nyilvánításaitól, nem klerikális, csak vallásos.

Meg fog bennünket szeretni, mert hiszen a magyar nemzet készen fog állani egy nagy igazságtalanság jóvátételére. Törvényeink nem ismernek

balkézről való morgantikus házasságot, a király törvényes hitvese nekünk koronás királynőnk lesz, bár fejtetején tomboljon az udvar és egész Ausztria. Szenvedő, mellőzött, orvólást kereső királynők mindenkor erős támaszra számíthatnak a magyar lovagiasságban.

Rémképekkel bennünket tévutra csalni nem lehet. Haladunk nemzeti jogaink célja felé s a trón vallja kárát, bárki foglalja azt el, ha velünk egy uton haladni nem akar.

Ez nem rémkép, ez való igazság, a mely megedzi lelkünket mindenféle rémlátás ellenében.

A nagy válság.

— augusztus 9.

Változatosság kedvéért béke hírek keringenek a levegőben. A hótehér galambkakat — természetesen — nagyobb örömmel fogadnák, na véletlenül nem lenne karvalycsőrük és karmuk. Ha van oroszlanbőrbe bujtatott számár, báránbőrbe bujt farkas, mért ne lennének galambbőrt viselő karvalyok is?

Mert ezek a békehírek a szövetezett ellenzék, különösen Bánffy báró meggyanúsításával erednek világgá. Bánffy titokban alkudott a királylyal, az egyesült ellenzék vezérlő bizottságának ülése elől elutazik s több efféle. Tudjuk, hogy Bánffy neje zász-

Egyiptom legendáiból.

(Boleslaw Prans.)

Lássátok csak, milyen semmisek az emberek reménysegei a világ jövődjére nézve.

A száz esztendő, Ramzesz Egyiptom hatalmas uralkodója halála felé közeledett. A hatalmas uralkodó mellére, amelyből kitörő hangtól félszázad előtt milliók remegtek meg, most kegyetlen lidércnyomás nehezedett, mely visszatartotta szívtől a vért, elvonta acélos karjának erejét, sőt öntudatát is elvesztette. Ott feküdt mint egy ledöntött cédrusfa a tigrisbőr kereveten, lábait az etióp királytól rabolt aranyköpenybe borította. Hivatta orvosát, a karnaki szentély híres orvosát és így szólt hozzá:

— Tudom, hogy erős szereid vannak, melyek vagy ölnék, vagy gyógyítanak. — Készíts egy ilyen szert betegségemre, hogy vége legyen a bajnak, vagy így, vagy úgy!

Az orvos habozott.

— Gondold meg, oh oh uralkodó, — így szólt — hogy azóta, hogy a világra jöttél épp százszor kelt ki medréből a Nilus, hogy adjak neked olyan orvosságot, mely legsilányabb alattvalódat sem gyógyítja biztosan.

Ramzesz fölemelkedett fekvő helyéről:

— Nagyon beteg lehetek, hogy tarácsot készsz nekem adni! Hallgass és tégy úgy, a mint parancsoltam! Hiszen él utódom, harminc éves unokám Hórus. De Egyiptompak

nem lehet hasznára olyan uralkodó, ki képtelen harcot vezetni és fegyvert fergatni.

Mikor az orvos remegő kézzel átnyujtotta neki az irtóztató orvosságot, Ramzesz kiürítette a kelyhet, mint mikor a szomjuhozó egy pohár vizet kap. Azután elhívatta Tebából a leghíresebb jóst és megparancsolta neki, hogy mondja meg neki, mit mondanak a csillagok.

— A Saturnusz egyesül a holddal — felelte a böles csillagász — és ez az uralkodóház egyik tagjának halálát jelzi. Rosszul tetted, hogy megittad az orvosságot, mert semmitmondók az emberek tervei a mennyben lakozó örökkévaló rendelkezéséhez képest!

— Egészen biztosan tudom, hogy a csillagok az én haláloamat jósolják. Mikor fog az bekövetkezni? — kérdezte Ramzesz az orvoshoz fordulva.

— Naplemente előtt vagy teljesen egészséges léssz, vagy unokádnak, Hórusnak újján lesz a gyűrű!

— Vezessétek — szólt Ramzesz bágyadt hangon — Hórust a Fáraók termébe, ott várja be utolsó szavamat és a gyűrűt, hogy ne akadjon el az uralkodás dolga egy percre sem.

Hórus nagyon sirt, mikor a szomorú hírt meghallotta, mert látgy, érző szíve volt és szerette a nagyapját. De hogy az ország-lásban ne essék szakadás, bement a Fáraók termébe. Nagy szolgasereg kísérte. Leült a folyóra, melynek halavány lépcsői levittek a folyóra. Nagy szomorúság réttette el, ez-mel a messze távolban jártak. A hold, mely-

nek közelében ragyogott a rosszat jósló Saturnus, megaranyozta a Nilus zöld szalagfolyását. Oriási piramisok nagy árnyat vetettek, a föld egy mértföldnyire meg volt világítva.

A késő éjszaka dacára a házakban és kunyhókban égtek a lámpások, a lakosság a házak előtt csoportosult. A pálmaberkekben, a vizparton, a beteg Ramzesz palotája körül sok nép tolongott. Mégis oly nagy volt a csend, hogy Hórus hallotta a nád zizegését és a ragadozásra járó hiénák üvöltését.

És Hórus kérdezte:

— Miért csoportosulnak az emberek?

— Üdvözölni akarnak téged, az új uralkodót és hallani akarják tőled, hogy jó-akarója leszesz-e a népnek.

Elször támadt fel szívében a büszkeség, hogy nagy és hatalmas lesz.

— És mit jelentenek ott azok a világosságok? — kérdezte Hórus.

— A papok anyád sirjához mentek, hogy haló porait átvigyék a katakombákba.

Hórus szívében fájdalom kelt ki, midőn forrón szeretett anyjára gondolt, a kinek temeteit Ramzesz a rabszolgák temetőjében földelte el, mert részvételt volt a foglyok iránt.

— Lónyerítést hallok, ki lovagol ily késő órában?

— A kancellár, uram! Ő gyűjt néhány embert, hogy fölkeressék oktató mesteredet.

Hórus mélyen felsóhajtott, midőn szeretett tanítójára gondolt, a kit Ramzesz szánatásba küldött, mert unokáját, a trónörökös a nép iránt való szeretetre oktatta.

ványa lesz Szegeden, az ilyen ünnepélyekre pedig férje rendesen elkíséri. Ha pedig nem is lesz jelen a vezérő bizottság ülésén, azt vagy azért teszi, mert Andrássyval való beszélgetése óta nincs ui mondani, kijelenteni valója, vagy pedig hü fegyvertársa, Hock János utján közölheti nézeteit a bizottsággal.

Az egyesült ellenzék holnapi ülésének lefolyásáig különben is fölösleges minden találgatás. Megint ki fog tűnni, a mi rendszeren kitűnik, hogy a vezérő bizottság a maga egészében összetart és rendületlenül áll meg nemzeti politikájának alapkövén. Várjunk holnapig, a Tiszaisták esetlen hangulatkeltései akkorára buborékokká válnak.

A forgalomban levő, meglehetősen garintirozhatlan hírek közül különben itt adunk elő néhányat.

Állítólag a király és a koalíció egy-két vezére között folyt a kibonyolítást elősegítő érintkezés, melynek az az eredménye lenne, hogy nem sokára meglesz a béke. Állítólag Bolgár Ferenc, a képviselőház alelnöke hozta forgalomba ezt a hírt és ebből azt következtetik, hogy a megértés éppen a katonai kérdésben jött létre.

Tudósítónk azt az értesülést kapja, hogy a szabadelvű parti mozgalmat Andrássy Gyula gróf intézi.

Andrássy gróf ki is jelentette Bánffy-nak, hogy ez az ő terve, mert igen nagy szüksége van számbavehető erő gyűjtésre.

A kisebb hírek közé tartozik az, hogy a minisztériumok tisztviselői bizalmas levelet kaptak, hogy a képviselőknek semmi értesítést adni nem szabad, minden esetben egyenest az illető miniszterhez kell őket utasítani.

Bizony elég nagy baj arra nézve, a ki kénytelen a törvénytelen kormány tagjaival személyesen érintkezni.

Budapestről táviratozza tudósítónk: Az igazságügyi palotában tegnap este Lányi Bertalan igazságügyminiszter elnöklete alatt minisztertanács volt, a

melynek eredményéről azonban nem szivárogtak hírek a nyilvánosságra.

A Magyar Estilap szenzációs hírt közöl arról, hogy a kormány Bánffy Dezső báróval tárgyalt titokban a váltság megoldására nézve.

Az illető cikk egyrésze így szól:

Vasárnap délelőtt a kora reggeli órákban Bánffy bimbó-utcai lakásán többek részvételével bizalmas tanácskozás volt, melyen Tarkovich államtitkár is jelen volt.

Tarkovich magával hozott egy kész elaborátumot, melyben részletesen benne voltak az új megegyezési alap pontozatai.

A katonai engedelmények közül hosszabb tanácskozás folyt és abban meg is állapodtak, hogy azt kell javasolni a királynak, hogy azonnal adja meg a zászló- és jelvénykérdést a magyar kívánságokhoz képest, a nyelvkérdésben pedig adja meg a magyar nyelv fakultatív használatát a bíraskodásban és az összes magyarországi ezredékben a magyar ezrednyelvet.

Ezt a híresztelést félhivatalos részről megcáfolják. Bánffy ugyanis az amerikai református magyarok ügyében tanácskozott.

Hírek szerint Apponyi Albert gróf eberhardi kastélyában a napokban több képviselő jelenlétében tanácskozás volt, melyen a politikai helyzetről volt szó.

A községek tűzoltósága.

— augusztus 10.

Naponkint olvassuk a hírt a községek pusztulásáról. S e pusztítást a tűz okozza. Milliók vesznek el a tűz által, az emberek ezreit juttatja koldusbotra a tűz. Különösen aratás idején, a rekkenő hő égben gyakoriak a tüzek, melyek egész községeket emésztenek el.

Hol a hiba? Hol a segítség?

Kétségtelenül praeventive intézkedésekkel meglehetősen a tüzesetek jórésztől szabadulni. Ha a tűzrendészet összes előírt szabályait és föltételeit meg és betartanák s a hatóságok éber szemmel tevének eleget ellenőrző köteleességünknek, akkor bizonyára

jóval kisebb lenne a tüzesetek száma. Mert tény az, hogy a falusi tüzek jórészt gondatlanság, bűnös felületesség, könnyelműség, hanyagság okozzák. Persze, „a tűz keletkezésének oka ismeretlen“ a legtöbb esetben.

Pedig sokszor nem is olyan nagyon ismeretlen.

Tudvalevőleg — miniszteri rendelet szerint — minden községnek gondoskodnia kell tűzoltószerkekről. A községek nagy áldozat árán be is szereznek két szivattyút, néhány vizes hordót. Ezeket a szerkeket aztán beállítják a község házába, vagy a bíró udvarába, esetleg a nyílt utcán hagyják a viharnek, esőnek kitéve. Csak természetesen, hogy a szerke tönkremennek, használhatatlannokká válnak. S ha felüti fejét a veres kakas s megszólul a vészharang, nosza próbálják az emberek a veszedelem helyére hurcolni a bezáradt silány oltóeszközöket. Fogadok, hogy tiz eset közül nyolcban teljesen hasznavehetetlenek azok.

Tűzoltóság? Az csak disznak van a legtöbb községben. Szervezett szervezetlenség. Az a néhány ember, a ki felebarátiszeretéből, vagy tudja az ég miért vállalkozik arra, hogy tűzoltó legyen a faluban, betanítva kioktatva nincs a tűzoltásról. Hát ki tanította volna őket? Honnan meríték a tűzoltás mikéntjének ismeretét?

Nem állítom, hogy nincs meg bennök a jóakarát. Dicséretes a vállalkozásuk, hiszen jutalmat alig kapnak érte.

Am ez nem elég, mert bizony a falusi tűzoltóságoktól gyakran leéghetnek az egész falu. Sem a szükséges felszerelésük nincs meg, sem a vezetés nem kielégítő s az önzetlen emberek is olyan kevesen vannak. Nem csuda, hogy ha veszély van, a tűzoltóság ugyszólván tehetetlenül áll.

Nem egy ízben láttam például, hogy tüzesetén, mikor már ott voltak a szivattyúk az égő ház előtt s az emberek hozzáfognának az oltáshoz, keservesen tapasztalják, hogy a szivattyu nem működik, és a vízvezető cső lyukas, a vízhorodókból csak úgy ömlik kifelé a víz, stb.

Hát bizony szomorú állapotok ezek, s nem oly könnyű rajtuk segíteni. Pedig égetően szükséges a segítség. A községek tulajdonképpeni része oly szegény, hogy a kötelezően előírt tűzoltószerkeket is csak a legnagyobb áldozatok árán tudja beserezni.

Az előírt szerke korántsem elegendők. A primitív eszközök segélyével, mikor nincs szakképzett tűzoltóság s okzerű vezetés, nem kis dolog tüzet oltani.

— És mi az a fény ott a Nilus tulsó partján?

— Az a fény, ó Hórus, — felelte az udvaronc — a klastromból int feléd, hó! Berenicéd eped utánad! A főpap már elküldött egy cóját érte és ha a gyűrű kezeden fog csillogni, megfogok nyilni a klastrom nehéz kapui és Berenice visszatér hozzád, a kit még mindig hűségesen szeret.

Mikor Hórus e szavakat hallotta, nem kérdezett tovább, arcát eltakarta kezével. — Egyszerre felsóhajtott a fájdalomtól.

— Egy légy megcsipett a lábamon! — kiáltott fel a herceg elsápadva.

Az udvaronc megnézte a csipést és így szólt:

— Hála Osirisnek, hogy nem pók volt, a melynek csipése ez órában halálos szokott lenni!

E percben egy hadvezér jelent meg Hórus előtt s meghajolva így szólt:

— A nagy Ramzesz, kinek teste már hűlni kezd, küld hozzád, e parancsot adván: Menj Hórushoz, szolgálj oly híven, mint a hogy engem szolgálta: ha azt parancsolja is, hogy köss békét az ellenséggel, teljesítsd a parancsot, ha a gyűrű ujján lesz, mert a Fáraó szájával beszél a halhatatlan Osiris!

— Békét fogok kötni, — szólt Hórus — mert fáj a szívem az ártatlanul kiontott vértől! Ird meg azonnal a hadiparancsot, tartsd készenlétben lovasodat, s mihelyt a gyűrű ujjamon lesz, vágtsassanak délre, hirdessék az ellenségnek a békét!

A hadvezér térdre esett, azután felkelt és eltávozott, hogy megírja a hadiparancsot.

A herceg megparancsolta az udvaroncnak, nézze meg lábán a csipés okozta sebet.

— A lábam kissé megdagadt, hátha nem légy csipett meg, hanem pók?

Most a kancellár lépett Hórushoz és meghajolva, így szólt:

— A hatalmas Ramzesz e szavakkal küldött ide: Menj Hórushoz és teljesítsd a parancsait; ha azt parancsolná is, oldd fel a rabszolgát a láncok alól. Tedd meg a mit parancsol, mihelyt a gyűrűt ujján látod, mert akkor ő már Fáraó és a Fáraó szájával a halhatatlan Osiris beszél!

— Ennyire nem légy a szívem, — felelte Hórus — de irj rendeletet, hogy a népnek elengedem az adója felét, a rabszolgák hetenként háromszor szabadok legyenek és senki sem üthet botjával a rabszolga fejére. Továbbá, hogy tanítómát visszahívom a száműzetésből, ő a legokosabb emberek egyike Egyiptomban!

A kancellár térdre hullt, azután felkelt. Még ki sem ment megjelent a főpap.

— A nagy Ramzesz nemsokára az árnyékok országába költözik, óh Hórus és Osiris meg fogja mérlegelni a szívét. Mi helyt ujjadon csillog a Fáraók gyűrűje, parancsolj óh Hórus és engedelmesskedni fogok, mert a Fáraó szájával beszél a halhatatlan Osiris!

— Uj templomot fogok alapítani és gyarapítani fogom a papok vagyonát. Irj egy rendeletet, parancsolom, anyám tetemét átvigyék a katakombákba! És parancsolom, hogy szerelmes Berenicémet szabadítsák ki a kolostorból.

— Bölcsen kezded az uralkodást felelte a főpap. — Mindent előkészítettem, hogy parancsaid teljesüljenek. A rendeletet azonnal megírom. Ha ujjadon lesz a Fáraók gyűrűje, meggyújtom ezt a lámpát, hogy békét hirdessek a népnek és Berenicédnek szabadságot és szerelmet.

És bejött a karnaki híres orvos:

— Hórus, — kezdte el — nem csodálom, hogy oly sápadt vagy, mert hisz nagy atyád haldoklik. Nem bírtá el az orvosság erejét. Nála van most a főpap helyettese, ki átadja neked, ha meghal Ramzesz, a gyűrűt. De hisz eg re halványabb leszel, Hórus! Mi bajod van!

— Nézd meg a lábamat — felelte panaszosan Hórus, és az aranyos karszékba omlott!

Az orvos letérdelt, megnézte a sebet és megijedt!

— Hórus mérges kígyó csipett meg!

— Meg kell halnom, most... épp most? — kérdezte halkán a herceg. Ugye bár nemso ára nekészont halálom? Mondd meg az igazat!

— Még mielőtt a hold elbujik a pálmáerdő mögött...

— És Ramzesz még soká él?

— A nem tudom. Talán már hozzák is neked a gyűrűt...

Belepe a miniszterek az írott rendelettek. Hórus elbujt kiáltott:

— Kancellár!... ha meghalnék, teljesítenéd parancsaimat?

Mit szóljak a vízhiányról? Tudvalevő, hogy az olást sok egyéb baj mellett megnehezíti, hogy rendszeren nincs az oltáshoz szükséges kellő mennyiségű víz a tűz közelében. Ezen a bajon már igazán lehetne segíteni. Tudomásom szerint ugyan kötelező, hogy minden tűzveszélyes helyen bizonyos mennyiségű víz állandóan rendelkezésre álljon, de ez csak írott malaszt. Az a hordó víz, mely hónapokig áll, elpenészedik, jó része elpárolog, bűzös lesz s csak az egészségre káros, de a tűzoltásnál bizony alig használható. Ha nincs bőséges víztartalmu kut a közelben, leég a kigyulladt ház, csűr, vagy szénaboglya — menhetetlenül.

Nem kis fontosságú dolog a falusi tűzok meggyújtása. Orási kártsodás éri évről-évre a mezőgazdák összességét. Rendszerint kellene már valamiképpen ezt a dolgot, szervezni a falusi tűzoltóságot s tűzrendészetet. Ha szervezett, sőt: hivatásos — tűzoltósága volna minden nagyobb községnek, akkor nem történék meg az, a mi sajnós, most oly gyakran történik, hogy a könnyen lokalizálható tűz tovaterjedését képtelen a lakosság meggátolni s egy gondatlanság miatt leég egy egész falu!

Az állampolgárok osztályozása.

— aug. 10.

(b-a) Fölöttébb érdekes cikk látott napvilágot a jóminap az egyik nagyobb berlini lap hasábjain, mely azonban annyira általános vonatkozású, hogy egész bátran ráillik a mi viszonyainkra is. Sőt a mi speciális közjogi helyzetünk nyomorúságaival is tetőződik.

Nagy igazságokat ír a polgári jogegyenlőség esdijéről, holott ez volna az alapja a modern állami lét egész alapjának. A francia forradalom kolosszális eredményei csak papíron vannak meg már, mert hát a világ hét mérföldes csizmákkal rohan retrogád irányban az általános emberi jogok tekintetében. A praxisban egészen tönkretették a polgári jogegyenlőséget és pedig oly művésziessé, hogy még csak ellenkezésbe se jöttek a törvénykönyvvel. Nem arról a megdönthetetlen s közismert igazságról szólunk, hogy a nemzetek milliói ki vannak rekesztve a polgári jogokból, hanem arról az osztályo-

zásról, mely a megdőltnek hitt kasztokat uj bástyákkal látta el minden téren.

Semmi törvényes alapja nincs annak, hogy a diplomáciai szolgálatban csaknem kizárólag nemesi származású emberekkel töltsék be az állásokat s mégis így van. Polgárembernek semmi jövője nincs a diplomáciai téren, ha még oly talentumos volna is. Főképpen a magasabb állásoktól zárják el légmentesen a — szamáriétrát. A követek nagykövetek, ügyvivők, attachék s általában minden rendű rangú diplomata, akit t. i. már annak tartanak, mind főnemes, vagy legalább nemes.

S így van es a hadseregben is, beleszámítva a tengerészetet is. Csak ugy hemszeg a korona a felsőbb katonai rangok táborában. Sőt ami több: egyetlen egy sincs, aki nem nemes ember. Ha isten s a protekció különös kedvezéséből valami polgári származású netán mégis felkuszott volna odáig, azaz, ha csak már kilátása is nyílik rá, már kapitánykorában sietnek kiegyenlíteni a rangküönbséget nemesítéssel. Az ugynevezett előkelő s legelőkelőbb ezredek-ről, testőrségről, udvari tisztviselőkről akár ne is szóljunk. De mindenesetre jellemző, hogy azokban az ezredekben, hol a tudás, az ismeret a fő, az ugynevezett technikai ezredekben, amilyen pl a tűzéréség, a polgári elem dominál.

A reprezentatív állásokat, más szóval kizárólag a nemességgel töltik be minden jog, sőt méltányosság ellenére is, a tényleges szolgáltatás ezzel szemben egyesegyedül a polgárság nyüge. Az államgépezet struktúrája is veszedelmesen indul ez irányban. Sőt a társadalmi, az ugynevezett magánhivatalnoki állások is — a rossz példa nyomán. Valami előkelőbb polgári rendféle van kialakulban. S ma holnap ezek gyermekei absorbeálják majd az összes állami és magánhivatalnoki állásokat, kifosztva a népek nagy millióit — ismét minden jog ellenére de a praxis erejével — az állam és társadalom organizálásának munkájából.

Hogy mikép lehetséges jogállamokban a feddhetlen polgárság, jobban mondvá a

népek millióinak illetén háttérbe szorítása a polgárjogok gyakorlásától és érvényesülésének meggyújtása, mikor e joggal már azok, akik felruházták s ezek kétségbe se vonatnak, azt korunk történetírói fogják földeríteni. De ezen aligha segíthetni törvényhozásiton, mert még a mindent uraló protekció lehetetlenné tételése volna elegendő eszköz erre.

Ennek csak egy utja van. A független sajtó hozhatja csakis közludatba ismét a polgári jogegyenlőséget. Önérzetet kell nevelni a serdülő ifjúságba.

Az egész mai államrendet teljes egészben korhadta örölte a társadalmunkon rágódo tömérdek miazma. S e szomorú korhadás még nem érte el tetőfokát.

Akik már felkapaszkodtak az élet szinpadára, lázasan veszik fel uj légkörük allűrjeit és örömet feledkeznek meg az alatt dolgozó milliókról, kik közül kiemelkedtek. A címkórság grasszál s türethetetlen a gomblyuk fájdalom az egész társadalomban. Romlik-bomlik minden társadalmi rend, az államgépezet pedig akadozik. Az erkölcsi zülles orgiákat ül, a nép százezreit elviselhetetlen nyomor gyöttri s az okokat fel nem ismerő, vagy inkább felismerni se akaró nagyfejű államférfiak a sebekre rakogatnak újabb, meg újabb kötést, ahelyett, hogy mind levonnék s gyökerestül kivágnák a betegség kulferrását.

A beteg társadalomtól beteggé, erőtlenné válik az állam, melyet hiába vesznek körül acélgürrüvel. A belső feszítő erő, a népek elégedetlensége nőttön-nő, míg a korhadó államrend össze nem roppan. Ennek a kétségtelenül megállapítható korhadásnak megállapítása volna a mai nemzedék feladata.

Hatalmas feladat vár ez irányban első sorban is a sajtóra. A második hatalmas faktor, mely már a jövőt munkálná meg, a társadalom nevelése. Serdülő korában, már az iskolapadban kell belé nevelni az ifjúságba a polgári önérzetet, a jogegyenlőség kristálytisztá elvét s főképp a jellemet, férfiaságot. Amig ezt fel nem ismeri a jelen, hiu erőlködés építeni a jövőt.

Tollhegyen.

Karcolatok.

— augusztus 10.

Mondom, hogy Eger a katonai összeütközések városa. Itt esett meg a legújabb vérengzés, itt a Meduna féle kaszabolás és itt mondotta Selmann alezredes hitvány rongynak a magyar nemzeti zászlót.

Selmann urat azóta előléptették, de imé előre lép nemsokára a magyar zászló is.

Tisztelegni fognak előtte, a kik szidalmazták.

*

— Császár vagyok, gombócot akarok... meglegyen, punctum!

E szavakkal követelte kedvenc eledelét a szegény Ferdinánd király és meg is kapta.

Valjon ha felséges urnak épp ily erélylyel rendelné el, nem kapnók-e meg rövid uton a magyar vezényszót?

— Király vagyok, magyar vezényszót akarok, meglegyen, punctum!

*

Hogy oszlanak meg a magyar politikusok?

Apponyi—48-as, Andrássy—67 es, Eotvös Károly—75 ös!

*

A japánok miatt ijedezünk a sárga veszedelemtől. Mintha nem kellene előbb a nagyobbikkal, a fekete-sárga veszedelemmel végeznünk!

— Élned kell, míg Ramzesz él és ha közvetlenül utána halaz is meg, minden panaszod teljesül, ha gyürüddel hozzáérsz a piramisokhoz.

— De hol van a gyürü? — kiáltotta Hórus aggodalommal.

Az udvaronc azt mondotta, hogy Ramzesz épp most veszi utolsó lélekzetét.

— Készönm nekem — felelte Hórus. Mennyire sajnálom!... De nem halok meg egészen... Aldás, béke és szerencse marad utánam és... Berenice újra szabad lesz... Soká fog még tartani?...

— A halál ezer lépésnyire van még tőled — felelte az orvos szomoruan.

— Nem hallotok semmit?... Nem jön senki Ramzesztől?...

Mély csend... A hold a palmaerdő felé közeledik és megérinti a szélső leveleket.

— Messzire van még?... — rebegte Hórus.

— Nyolcszáz lépésnyire... — válaszolta az orvos. — Nem tudom, hogy képes lesz-e még megérinteni a gyürüvel a rendelkezteket, ha azonnal hoznák is...

— Adjátok ide az írásokat!... — szólt a herceg, neszelve, hogy nem közeledik-e valaki a gyürüvel. És mond meg te hóles orvos, meddig kell még élnem, hogy megérinthessem a gyürüvel a legdrágábbik rendelkezteket?...

— Hatszáz lépés...

A lap, melyen az adók elengedése volt megírva, kiesett Hórus kezéből...

— Ötszáz...

— Nem jön még senki?

— Négyszáz... — szólott az orvos.

Hórus gondolataiba mélyed és kiesett kezéből a papír, mely anyja tetemének átszállításáról rendelkezett.

— Háromszáz...

Kiesett Hórus kezéből a tanítója száműzetését megszüntető rendelet...

— Kétszáz...

Hórus ajkai eikéültek, de görcsösen fogta kezében a rendeletet, mely Berenice megszabadításáról szólott...

— Száz...

Csendben szandálok kopogása hallatszott. Megjelent a teremben a főpap képviselője... Hórus kezét nyujtá felé...

— Csoda történt. a hatalmas Ramzesz meggyógyult, holnap reggel oroszlánvádszatra készül és te Hórus kíséré el!

Hórus elhomályosult szemekkel nézett végig a Niluson, amely mellett epedett fogásban Berenice... a klastromban a világoosság meglebegett... Két véres könyccsepp gördült alá arcáról...

— Nem felelsz?... Hórus! — kérdezte a követ.

A karnaki hóles orvos felelt.

— Nem látod, hogy kilehelte lelkét?...

Lássátok hát, milyen semmisk az emberek reményei, az örökkévaló akaratához képest!

NAPI HIREK.

Debreceni pereg.

— augusztus 10.

Azzal biztatnak, hogy a motor egy eszterdeig marad Debrecenben. Talán be is válik akkorára.

Rakocátlau gyerekek tekintik hát. Talán a lelkére beszélnek, akkorára megjavul a sok prédikációtl!

Hajbakapott két terobélyes delnő a piacon. Mikor már minden szitokból kifogyott, ezt kiáltja az egyik tele torokból:

— Urgutáng majom kend! Hogy menaszériába szállítsák mielőbb!

Bakanótát közlünk itt. Ma hallottuk.

„Debrecenbe visszatérek
Én biz akárhonnan,
Egészség van itt a légben,
Patika a porban.

Jó a kolbász, a töviskes
Jó kerti borral,
Szép leányok csalogatnak
Engem mosollyal!”

— **Tifusz Debrecenben.** A közgazgatási bizottságnak e hó 5-én tartott ülésén, mint annak idején megirtuk, — Sárváry Gyula dr. főorvos jelentette, hogy Debrecenben a tifusz lépett fel. A hatóságnak óvintézkedései dacára ez a veszedelmes betegség elterjedt a városban. Tegnap nyolc megbetegedés történt tifuszban. Egy György Pál nevű debreceni lakos meghalt a veszedelmes betegségben. A tifusz tovaterjedésének megállítására még szigorubb intézkedést léptetnek életbe.

— **Egy helyi lap lecáfolt szenzációja.** A Debreceni Független Ujság című lap pár nappal ezelőtt élénken kiszínezett beszélgetésről adott hírt, melyet tudósítója állítólag a Debrecenen átutazó György Endre miniszterrel folytatott volna a politikai helyzetről. Az intervju szerint György nyilatkozatának magva az volt, hogy a király magyar vezényszót semmi szín alatt nem ad. Mint fővárosi tudósítónk táviratozza, a félhivatalos Magyar Nemzet mai száma tecáfolja ezt a szenzációnak készített hírt, kijelentvén, hogy a földmivelésügyi miniszter ujságíróval egyáltalán nem érintkezett.

— **Utlevelügyek elintézése.** A belügyminiszter az alispánok útján körrendeletet bocsátott ki az összes fősolgabírákhoz és rendőrkapitányokhoz, melyekben meghagyja, hogy az utlevelügyekben hozzájuk intézett megkeresések soronkívül fogantositandók. A belügyminiszter úgy tapasztalta, hogy az utlevelügyek s különösen a külföldi képviselőtestületi hatóságok által az utlevel kiállítás hatóságához áttett kérvények feltűnően hosszú idő alatt, sőt többszöri sürgetés dacára sem nyernek elintéztést, minélfogva szoros alkalmazkodás végett felhívja a hatóságokat, hogy ily kérvényeket soronkívül intézzenek el.

— **Az ifjuság köszönete.** Mindazon dalköröknek és testületeknek, kik szives megjelenésükkel illetve közreműködésükkel ünnepélyünk fényét emelték, köszönetet mondani és elismerésünket e helyen is kifejezni elengedhetetlen kötelességünknek ismerjük. Különösen elismerést érdemel az „Egyetértés” önképző — dal — és zeneegylet nagyságos elnöksége, ki is nagy elkötelezettséggel engedte át az ünnepély tartamára az egyet zenekart, amely hazafias nótákat adott elő a menetben. Fogadják hálás elismerésünket, tehát a fentemlítették a főiskolai ifjuság ne-

vében Debrecen, 1905. augusztus 10. — hazafias üdvözlettel. Az augusztus 2-iki ünnepség rendező bizottsága.

— **A vezényszó.** Katonai körökben beszélnek ezt a mulatságos történetet. A főhadnagyhoz, aki éppen rossz kedvében volt, beállít egy önérzetes altiszt és valamit jelenteni akar. A főhadnagy ur szigoruan ránéz a háromsillagos altisztre és harsány hangon rákiált:

— Marsch hinaus!

A katonát nagyon bántotta a főhadnagy eljárása, panaszra jelentkezett tehát az ezredesnél s előadta a dolgot amint történt. Az ezredes, aki igen jókedvű ember, a következő kijelentéssel intézte el a panaszt:

— Nagyon csodálkozom, hogy panaszra jön. Marsch az katonavezésyszó, hinaus pedig a direkcio . . . Abtreten!

— **Tüzek a vidéken.** Az alispáni hivatalhoz tegnap a közeli vidéken pusztító tüzekről érkeztek jelentések. Sámsonban özv. Süvöltői Istvánné rozsszalmája égett le. Hajdunánáson Csuka János gazda szalmája tetején aludt s pipára gyújtott. Csuka rövidlátó ember volt s a gyufát véletlenül a szalma közé dobta. A szalma lángot fogott. Csuka a veszedelmet akkor vette észre, a mikor már menekülni nem tudott. Borzalmas halálát a tüzben lelte.

— **Az elmaradt asszony.** Kesernyész arccal állit be egy szegény asszony a királyi ügyészhez és sirva panaszkodik:

— Édős nagyságos uram, elmaradtam az én nagyon jó uramtól!

— El e — kérdi az ügyész.

— El biz' én, lelköm, nagyságos uram, pedig de nehezemre esik így magányosan hordani a kőrösz-tőt.

— Hát osztán hova lett az ura!

— Mőghalt, kéröm szivesen, mőghalt.

— Hát mit akar most én velem?

— Hogy adna a nagyságos ur egy kis végkielégítést.

— Osztaa miért? Mi végről?

— Csókolom a kezét a nagyságos urnak, az én szegény uram egyvégebe tizenkilenc esztendőig raboskodott a börtönbe. Ugy véltöm, egy kis fájdalom díjat megszavalt a nagyságos ur . . .

— **Megharapott fiu.** Grünfeld József 12 éves fiu tegnap délelőtt a Piac utcán állott a kapuban, a midőn Tóth János ház-mester hatalmas kutyája reaugrott és megharapta. A fiu rokona Lusztig Mór borkereskedő bejelentette a dolgot a rendőrségnek, mely a kutya kiirtását elrendelte.

— **A vendéglősök, kávéosok és szállodások** ipartársulata tegnap délután tartott ülést Hauer Bertalan elnöklete alatt, a melyen több igen fontos tárgyat intéztek el. Legelsőnek a záróra ügy rendezése került sorra. A záróra meghosszabbította, a mi az ipartársulatnak vívmánya s hosszas fáradozás után sikerült a tanácsot arra bírni, hogy az üzleteket reggel 4 óráig tarthassák nyitva a vendéglősök. A zenélés 2 óráig van megengedve. Ezután a péksütemény árának felemelése került szóba. Itt a társulat elhatározta, hogy felhívást intéz a pékmesterekhez, hogy a régi feltételeket tartsa meg és a megmaradó süteményt másnap cserélje vissza. Az esetre azonban, ha a pékek erre hajlandók nem lesznek, az ipartársulat nyomban megvalósítja a külön sütdőe eszméjét.

— **Érdekes jubiláris előadás a Sidoli cirkuszban.** Sidoti Cézár nálunk az 1875. évi debreceni lapokat mutatta be, melyekkel igazolja, hogy 1875. aug. 24 én ő mint gyermek jockey megboldogult atyjánál először lépett fel, most pedig 30 év múltán,

mint igazgató és e szép vállalat tulajdonosa ismét Debrecenben van. Ez alkalmat Sidoli barátai megragadták és részére 30 éves jubileumot rendeznek. Ezt tudatták Sidoli igazgatóval, ki készségesen vállalkozott arra, hogy szombaton aug. 12 én hajlandó 50 kitűnően idomított lovon bemutatni eddigi sikereit. Ez érdekes jubiláris előadásra most nagyban készülnek a cirkuszban Fényes pompával akarja a személyzet megülni e ritka alkalmat. Réánk Debrecenre azért bír különös érdekességgel ez az emlékünnep, mert Sidoli Cézár igazgató ezelőtt 30 évvel épen itt kezdte meg nyilvános szereplését, atyjának már akkor is jó hírben álló lovardájában. A Sidoli cirkusz összes személyzete buzgólkodik most azon, hogy Sidoli igazgatónak szombaton aug. 12 én kellemes estélyt és a közönségnek felejthetetlen emlékü előadást nyujthassanak. Mint halljuk, e nagy szabású ünnepélyen szép ajándékkal fogják meglepni a derék igazgatót, ki tagjai osztatlan szeretetében részesül.

— **Romlott dinnyék.** Csáki Jánosné dinnyeárus asszony tegnap Szilágyi Jánostól 100 darab görögdiányét vásárolt. A szegény asszony későn vette észre, hogy a görög dinnyék több mint fele része romlott, a mi pedig nem volt az, éretlen volt. — Szilágyi Jánost csalásért feljelentette a rendőrség, mely a vizsgálatot megindította ellene.

— **Villámcsapás Janku sirjába.** Janku Avram, a negyvennyolecan rettegett oláh vezér, Kőrösbányán egy templom előtt van eltemetve. A sirt jelző kőoszlop felírásán Janku, mint a románság vezére szerepel. Vasárnap, tehát épen a hirhedt igazgató halála napjának évfordulóján, a villám beütött a Janku sirja előtti fába és a nagy rázkódás bedöntötte a sirt.

— **Rejtélyes halál.** H. nánásról jelentik nekünk, hogy ott tegnap az ugynevezett Csókos kutban halva találták Dér Miklósnét. A hatóság megindította a vizsgálatot, de eddig nem sikerült megállapítani vajjon öngyilkosság vagy büntény forog e feñ?

— **Lopás a cirkuszban.** A Sidoli cirkuszban tegnap előadás után lopás történt. Grósz Ármán cirkuszi pincér, a ki a buffetben teljesít szolgálatot, keresetével aludni tért. Javában álmódott a busás keresetről, amikor Karsinszky Szaniszló szerelő mellette termett és pénzét s óráját ellopta. A meglopott pincér kára mintegy 50 korona.

— **Agyonlőtt földbirtokos.** Máramarosszigetről írják: Talabor községben Fülöp László kisbirtokos sógora, ifj. Csopik Miklós lakására ment és ott rövid szóváltás után azt agyonlőtte, Csopikné, egy 17 éves fiatal asszony szemét lötte ki s apását mellbelőtte. — A gyilkost a csendörök fogták el és azt vallotta, hogy azért követte el a borzasztó vérengzést, mert hugának több hozomány jutott, mint a menyői megillette. Az elfogatáskor a gyilkos semmi megbánást sem érzett.

— **Gazdátlan lovak.** A tegnapi vásárra hajtott Tóth Imre hadházi legény két lovat. Utközben találkozott egy ismeretlen emberral a ki másik két lovat őrizetre adott át neki. Az illető egyszerre aztán eltűnt. Tóth Imre nem tudván mit csinálni a két lóval, a rendőrségre vitte.

— **Mulató az Arany bikában.** Zsuffolásig telt meg tegnap az Aranybika mulató. Nem is csodálatos, mert a műsor számok minden várakozást felülmúltak. Az igazgatóság új, igen jéles erőket szertődtetett, a kik tegnap este léptek föl zajos sikerrel. Az új tagok közül La bella Aurelia énekesnő tetszett igen kedves dalaival. Little Karabin, a Debrecenben igen előnyösen ismert fiatal művész. Pompás szám volt a Bella Jaksom eredeti homoktáncosnő mutatványa. Remek hang és nagyszerű tánc. H. Sobossy a jelenkor legkiválóbb mimikusa és átváltozó művésze zajos tapsok között mutatta be a legnéresebb zeneszerzőket és államférfiakat.

— **Eljegyzés.** Az állami anyakönyvi hivatalnál az elmúlt három nap alatt a következő eljegyzéseket jelentették be: Kun József — Takács Eszter, Földházi Antal — Kota Eszter, Vértes (Veisz) Ignác — Kramer Máli, Incedi József — Dobi Mária.

— **Bacilusokkal megölt feleségek.** Newyorkból jelentik: Brooklynból a rendőrség igen veszélyes embert tartóztatott le a minap Carleton Frigyes személyében, aki legutolsó nejeinek halála folytán jutott a feleséggyilkosságok gyanújába. — A legutolsó asszony az állkapocsmerevedés nevű szörnyű betegségben halt meg és az orvosoknak feltűnt, hogy nem tudtak valami pisztolytól vagy más hasonlószerzamtól való mérgezés nyomaira akadni, mely a betegséget okozhatta volna. — A nyomozás csakhamar kiderítette, hogy Carleton korábbi neje is ugyanebben a rémes és ritka környében pusztult el. S ekkor fölmerült a gyanu, hogy Carleton maga tenyésztette a rémes bacillusokat és ezeket valami itallal vagy étellel juttatta két neje szervezetébe. — E gyanút megerősíti az a körülmény, hogy Carleton — mint kiderült — nagy előszeretettel foglalkozott bakteorológiai vizsgálódásokkal. De a gyilkosság vádjára még nincs elég bizonyíték és kérdéses is, hogy fog-e az ügyészségnek sikerülni a gyilkosság elkövetését meggyőzően bebizonyítani. A rendőrség már csaknem kétséget kizárólag megállapította, hogy Carleton különböző nevek alatt és az ország különböző részeiben kilenc nőt vett feleségül. — Ime a lista: Murray Helén John E. Candlos név alatt esküdött meg vele Nebraskában. — Andrews Jennie-t Carleton Frigyes név alatt vette nőül Yanktonban. — Michell Luciát Martinez James név alatt vette el Covingtonban. — Kettering Lulu; De Rodriguet név alatt vette nőül Rochesterben. — Cerier Rózát Martin Károly név alatt esküdött meg vele St. Louisban. — Kingrey Ettát Martinez E. J. Névével vette el Alabamában. — Peterson Millie Cartier J. Ede név alatt élte vele Jersey Cityben. — Smith Jennie, akit Brooklynból Carleton E. Frigyes név alatt vette nőül és ki kevéssel azután állkapocsmerevedésben halt meg. — Gorman T. Mari akit szintén Brooklynból vette nőül Carleton E. Frigyes név alatt s aki szintén kevéssel azután „lockjaw“ ban pusztult el.

— **Tábornok a néni helyett.** Angol lapban olvasható a következő igaz történet: Egy dusszagdag amerikaiak nagynénje Ausztráliában halt meg. A jó rokon nem akarta, hogy a néni porai idegen földben nyugodjanak és azért intézkedett, hogy a holttestet küldjék haza. Megérkezett a koporsó, de amikor az amerikai felbontotta — öreg katonát talált benne fényes tábornoki ruhában. Rögtön telegrafált Ausztráliába és ezt a táviratot kapta:

— Tábornokot tartsa meg. Nénit katonai tisztességgel eltemették.

— **Halálozás.** Az állami anyakönyvi hivatalnál az elmúlt három nap alatt a következő halálozásokat jelentették be: Koller Dezső 14 hónapos, Ujvári Eszter 10 éves, Németi Eszter 9 hónapos, Hanni Etelka 3 hónapos, Kone Ilona 5 hónapos, Takács Zsuzsanna 23 hónapos, Debreceni József 67 éves, Kiss Juliánna 6 hónapos, Hegedüs József 8 hónapos, Ungvári Erzsébet 18 éves, Papp Margit 1 hónapos, Tar Juliánna 16 hónapos, Nagy Gyula 14 hónapos, Nagy Jánosné 70 éves, Varga Erzsébet 2 hónapos, Fábian Lajosné 27 éves, Tolvaj Sándor 15 hónapos, Bánházi Béla 8 hónapos, Kuruc Juliánna 3 éves, Tiba Juliánna 3 éves, Kovács István 27 éves, Szabó József 20 hónapos, Barkó Zsuzsanna 14 hónapos, Boros István 76 éves, Nagy Zsuzsanna 30, Szőke Mihály 75 éves, Lőrinci József 17 hónapos.

— **Eladó harisnyakötő-gép.** Egy jó karban levő harisnyakötő-gép elutazás miatt sürgősen eladó. Értekezni lehet Arany János utca 5 szám.

x **LETZTER JÓZSEF fényképészeti,** festészeti és fényképnagyítási műterme **Piac utca 44. dr. Ujfalu-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kiskertben.**

x **Hölgyek tanácsot és segínyt** nyerne, szülés esetén felvételnek a legnagyobb titoktartás mellett egy intelligens gyakorlott szülésznőnél. Kényelmes lakás. — Orvosi jelügyelet. Cim a kiadóban.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

A reverendás házitolvaj.

— augusztus 10.

Budapestről jelentik nekünk: Dr. Horák Ede rk. káplánt, a ki néhai Tóth Géza, az Adria folyam és tengerhajózási részvénytársaság volt vezérigazgatójának családjától mintegy 100.000 korona értékű ékszert ellopott s azután megszökött, mindenféle keresi a rendőrség.

A lopás Erdőtarcsán történt, a hol legelőször egy értékes aranykeretbe foglalt szivarszipka eltűnését vették észre. Ezenkívül elveszett egy ezüst szivarka tárcsa is, a mely Tóth Tihamér tulajdonát képezte. Házkutatást tartottak, de az eltűnt tárgyakat nem találták meg. F. hó 18 án Tóth Tihamér, mint véletlenül nevelőjük, dr. Horák Ede káplán szobájába lépett, hirtelenében észrevette, hogy az elveszett ezüst szivarka tárcsa a káplán egyik ládájában van. Tihamér e felfedezés után azonnal értesítette bátyját, dr. Tóth Elemért, a ki a legnagyobb meglepetéssel hallotta a hírt. Ezután mindketten átkutatták a káplán holmiját, a mely között megtalálták a szivarszipkát is.

Dr. Tóth Elemér első felhárborodásában azonnal elbocsátotta a káplánt s csak azután gondolt arra, hogy a hűtlen nevelő esetleg más tárgyakat is lophatott, melyeket gondosan elrejtett. Éppen ezért azonban jónak látta mégis a tolvaj papot egyelőre büntetlenül futni engedni, hogy azután annál inkább gyanútlanul megfigyeltethesse.

Még aznap azonban rájöttek arra, hogy a káplán ékszereket is lopott, a melynek értéke 800 korona. Ez újabb felfedezés este történt s Tóth Elemér dr. másnap már f. hó 19-én megtette a följelentést dr. Horák Ede ellen. A rendőrség azonban nem fogadhatta el a följelentést, mivel az nem Tóth Gézánétól eredt. Ekkor táviratilag értesítették Tóthné a ki Wiesbadenben nyaralt s csak ez alkalommal szerzett első ízben tudomást a káplán bűnös cselekedetéről. Tóthné azonnal megtette a följelentést a tolvaj pap ellen, mire a rendőrség megindította utána a nyomozást, mivel közben ismeretlen helyre ment.

Ez idő alatt történt azután, hogy a vagyon leltározásánál 100.000 korona értékű ékszer hiányzott állapították meg. A gyanu rögtön Horákra irányult s be is bizonyosodott, hogy a nagy mennyiségű ékszert csak is ő lophatta el.

Mindez gyors egymásutánban történt és a rendőrség a legszelebbebb körülményeket indította meg, hogy a tolvaj káplánt kézrekerítse. A székesfővárosi rendőrség dr. Horák Ede káplán ellen a következő körövényt adta ki:

Dr. Horák Ede szakolcai szül., 30—32 éves rk. áldozó pap özv. Tóth Gézáné kárára

mintegy 100.000 korona értékű ékszert ellopott, azután megszökött. Tartózkodási helye ismeretlen. Személyleírása: 170 cm. magas, kissé zömök termetű, arca kerek, telt, haja rövidre nyirt barna, szemöldöke barna vastag, szeme barna, kissé tótosan beszél, befelé fordult lábujakkal jár. Letartóztatandó.

A katolikus írók és hírlapírók országos Pázmán egyesületének védő irodája annak a kijelentésére kér fel bennünket, hogy a lopással vádolt dr. Horák Ede már sok év óta minden egyházi ténykedés alul eltiltatott és egyetlen magyar egyházmegye státusához sem tartozik.

TAVIRATOK.

A király találkozója az angol királlyal.

Bécs, aug. 9. Igen beavatott helyről jelentik, hogy uralkodónk s Edvárd angol király mégis csak összejönnek a nyár végén. A forrás szerint a két államfő szeptember első hetében a bajorországi Pilsenben fog találkozni egymással. A találkozáshoz politikai kommentárokat fűzni ma mégis szerfelett korai.

Az orosz helyzet.

Páris, augusztus 9. A Matin azt a hírt közli, hogy Oroszország állítólag azt a javaslatot fogja Japánnak tenni, hogy adja vissza Oroszországnak pénzért Szachalint. Ezáltal a pénzbeli hadikárpótlás kérdése is megoldást nyer.

Varsó, augusztus 9. A közlekedési miniszter elvetett azt a határozatot, hogy a lengyel nyelv legyen a varsó-bécsi vasut szolgálati nyelve. Ennélfogva a helyzet igen kiélekedett. Hír szerint külföldi részvényesek a kormányhoz szándékoznak emiatt fordulni, mert az üzem beszüntetése nagy kárral járna.

Királyi kegyelem Klein Franciskának.

Bécs, aug. 9. A bécsi törvénytörvényekhez ma érkezett le a királyi döntés, melyben Klein Franciska halálos ítéletét Ő felsége kegyelemből életfogytiglani súlyos börtönre változtatta át. Klein Franciskának nagy bűne, tudvalevőleg az, hogy Szikora bécsi községtanácsost vadállati kegyetlenséggel meggyilkolta és kirabolta.

A francia hajóraj látogatása.

Coves, augusztus 9. A két hajóraj tisztjei a délelőtti folyamán látogatást tettek kölcsönösen egymásnál, azután végignézték a versenyt, a melynek díja a király serlege volt. A díjat Dunrawens lord Cariad nevű jachtja nyerte meg. A tisztok egy része a királyi hajóraj reggelijén vett részt. Délután kerti ünnepély volt az Raet-cowesi kastélyban. A francia tengernagyok és kapitányok a tengernagy yachton ebédeltek. Este a Jauregviberogn nagy bál volt.

Marokkói zavarok.

Páris, augusztus 9. A Petit Parisien jelenti Orannól, hogy a maghzennek 2000 főnyi lovasságát s jelentékeny számú gyalogságát Buhamara trónkövetelő csapatai az Alan Sidi-Meliki csatában teljesen megsemitették. Odjeda helyzete ennél fogva igen veszélyes.

Balkán ügyek.

Konstantinápoly, augusztus 9. A szófiai Temosnek az a híre, hogy a szultán elleni merényletnek célja a trónöröklés sorrendjének megváltoztatása volt és hogy a merényletet a rendőrség kezdeményezte, teljesen alaptalan. Epp ily alaptalan a Manchester Guardiának az a jelentése is, hogy a merénylet egy akna felrobbantása által történt és hogy a merénylet célja az volt, hogy a trónörökös és a keresztények ellen erőszakos rendszabályokat alkalmazzanak.

Budapesti gabonátözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, aug. 9.

Buzakinálat és vételkedv mérsékelt. Tartott irányzat mellett 20,000 métermázsra került forgalomba változatlan áron. Egyébb gabonanemek szilárdak. Idő: szép.

Buzaoktóberre	16.16-18.
" áprilire	16.62-64.
Rossz októberre	13.14-16.
" áprilire	13.53-60.
Zab októberre	12.06-08.
" áprilire	12.54-56.
Tengeri augusztusra	16.50-70.
" szeptemberre	00
" májusra	13.06-08.
Repcse augusztusra	24.30-50.

Törvénytörések.

§ Sikkasztó végrehajtó. Bezerédy Gyula volt egy, később dunavecsei járás bírósági végrehajtó harmadéve utasítást kapott, hogy egy lembergi cég javára hivatalból fogantatosítson végrehajtást, amit 1903 november 24. fogantatosított is, és lefoglalta az illető adósnak 280 korona erejéig ingóságait. 1904 évi január 16-ára aztán árverést is tűzött ki, azonban azt nem tartotta meg, hanem az iratokat azzal terjesztette fel a járásbíróhoz, hogy a végrehajtást szenvedett előtte a követelés kifizetését postai bevény nyel igazolta. A türelmetlenkedő lembergi cég ügyvédjét ezután azzal nyugtatta meg, hogy az adós becsapta őt és az árverést újból kiűzte május 2-ára. Közben azonban kiült, hogy Bezerédy az első árverést megelőző napon felvette az összeget és azt felhasználta saját céljaira.

Az egy törvénytörés előtt folyamatba tett eljárás után küldte meg végre a végrehajtó a lembergi cégnek a tény. A per során azzal védekezett, hogy az összeget a felesége az ő távollétében vette fel s így ő arról mit sem tudott, azonban ezt megcáfolta saját kezűleg irt nyugtája. A vád hivatalos sikkasztás miatt indult meg, minthogy azonban beigazolt tett az, hogy a felvett pénzt nem hivatalos eljárása közben vette kézhez, a törvénytörés a vádlottat egyszerű sikkasztásban mondotta ki bűnösnek s ezért 200 korona pénzbüntetésre és hivatalvesztésre ítélte.

A kir. tábla tegnap tárgyalta ez ügyet, melyen Balogh György dr. főügyész helyettes visszavonta az ügyész által a hivatalos sikkasztás meg nem állapítása miatt bejelentette felebbezését és kérte a vádlott szigorú b megbüntetését. A tábla ez alapon egy havi fogházra és hivatalvesztésre ítélte a sikkasztó végrehajtót.

Cserei Zsuzsika.

Írta: Vértessi Arnold. 1.

Két leányát férjhez adta már Cserei Mihály s a harmadiknak a tizenhat esztendő Zsuzsikának is lett volna két férje, jó főember mind a kettő, a leány válasz hatott volna közülük.

— Azt, amelyikhez inkább vonz a szíved, — mondta neki az apja.

— Nem választom én egyiket sem, édes apám, mert az én szívem csak Henter Palihoz vonz.

Cserei Mihály uramat mintha a menykő sújtotta volna, szinte megingott bele a nagy erős ember. Henter Palihoz? Ahoz a préda, korhely, semmi emberhez?

— Inkább a koporsóban lássalak, mintsem ahhoz adjalak, — tört ki belőle a keserűség.

— Már pedig én senkihez máséhoz nem megyek, csak ahoz, — felelt a leány elszántan.

Próbálta az apja szép szóval, fenyegetéssel: nem használt. A mostoha anyja is iparkodott a lelkére beszélni:

— Látod, Zsuzsika, édes apád csak javadat akarja. Nem illendő, hogy a leány ellenkezzék az apjával. A szentírásban is meg vagyon irva: apádat és anyádat tiszteld. Isten parancsolata az, édes leányom.

— Nem lehet az Isten parancsolata, hogy engem elválasszanak attól, akit szeretek, — felelt a leány.

És akármint mondtak neki, mindenre tudott feleletet és minden feleletnek az volt a vége, hogy szereti Henter Pált.

— Elvette az isten az eszét, — mondotta az apja nagybusan.

Próbálták azzal is, hogy Henter Pált eltiltották a háztól.

— Ide be ne fedd többé a lábadat, öcsém.

De csak annál jobban epekedett a leány utána. Még a szép, piros színét is elvesztette.

— Bizony beteg lesz szegényke, — csóválta a fejét a mostohája, aki úgy szerette, mintha igazi édes anyja lett volna.

— Várakozni kell, — vélte az apja. — A leány még fiatal, várhat.

Büle szóltak aztán más atyafiak is. Mert tanácsot adni mindig szeret az ember másnak:

— Mire várna kigyelnéd? — mondták Cserei uramnak. — A leányt akkor kell férjhez adni, mikor kéri s inhol, hogy az isten szerencsét adott neki, nem kell halogatni, hanem oda kell igérni, akár tetszik neki, akár nem. A kecske sem menne a vá sárra, ha nem vinnék. Sok leány, akit erővel kellett az urához adni, később hálát adott az istennek érte.

Példát is tudtak rá eleget. Hány asszony van, aki keservesen sirt a lakodalman s most örül és nevet.

De Zsuzsika makacszkodott. Ne kívánják tőle azt, amit nem tehet. A Henter Pál menyasszonya lesz, vagy a halálé.

— Fölakasztom magamat, ha nem adnak hozzá.

S még esküvéssel is megerősítette.

— Isten bizony megcselekszem.

Most már látta Cserei Mihály uram, hogy semmiképp sem lehet a leányt lebeszélni s nehogy még nagyobb szegény és bánat érje öreg fejét, így szólt:

— Legyen meg hát a te akaratod. De emlékezzél meg rá, hogy én intettelek, intelk még most is. Meg fogod banni ezt a férjhezvételét, mikor már késő lesz.

De a leány nem hallgatott az apja szavára. Mit banna meg? Hogy ahoz megy, akit szeret?

— Hogy ilyen himpellére bizod sorodat.

— Az én sorsom a boldogság, ha a Henter Pál felesége leszek, akármilyen is azután.

Igy beszélt a leány s nagy szomorúsággal készültek a Cserei Mihály uram házában a lakodalomra.

A világ előtt ugyan nem mutatták s külső tisztességben nem volt hiány. Az atyafiak és főfőemberek, kiket meghittak, eljöttek mindenfelől Csikból, Háromszéka felől meg sokkal messzebből is. Nagy pompával ülték meg a menyegzőt. A kérő násznagy szépen elmondta a mondókáját, a kiadó násznagy ékesen felelt neki. Az eskető pap is szép beszédet kanyarított a nagy szertettről, mely összeköt két szívet a mai napon isten reudeléséből. Aldomást is bőven ittak a fiatal párért.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Ösztöndíjak iparosoknak. A kisipar lassu fejlődésének egyik oka az is nálunk, hogy iparosságunk a fejlettebb iparral bíró külföldi államoknak szakmájukba vágó ipari viszonyait nem tanulmányozzák kellően. — Ezen a hiányon lehetőleg segitendő, a kereskedelemügyi miniszter önálló iparosok és iparossegédek továbbképzése céljából minden kereskedelmi és iparkamarai kerület részére egy 600 koronás külföldi utazási ösztöndíjat alapított, mely ösztöndíjakat a kereskedelmi és iparkamarák javaslatai alapján a kereskedelemügyi miniszter a folyó évre most engedélyezte. — A fiemei kereskedelmi és iparkamara kivételével az összes kamarák területéről jelentkeztek pályázók, összesen 112 en. Ezek közül egyenként 600 koronás ösztöndíjban részesült 3 önálló iparos és pedig 1 kézműves, 1 épület és diszműúr-bádogos és 1 szücsmeister, 2 építészgyakornok és 14 iparossegéd. — Az ösztöndíjban részesített iparossegédek között van 2 asztalos, 3 lakatos (1 mű- és 2 géplakatos), 1 szerkovács és mérleglakatos, 1 sodronykészítő, 1 rézműves és villanszerelő, 1 vasesztergályos és motorszerelő, 2 szabó, 1 szappanos, 1 márványsozó és 1 mechanikus. — Az összes ösztöndíjasok részére megfelelő tanulmányprogram állapított meg, melynek betartását ellenőrizni az illetékes kereskedelmi és iparkamarák feladata.

Még csak 4 napig.

CIRCUS Sidoli Cäsar

a Vásártéren.

Ma Csütörtök augusztus 10-én este 8 órakor

Ujdonsági estély

Kizárólag új műsor.

Uj! Először: Uj!

Arkádiai vár.

Keleti némajáték 4 jelenetben, a circus összes személyzete által, 35 loval. Rendezi és beosztotta Pedoni Renato kir. olasz udvari balletmester.

Két keleti ballet.

1-ső jelenet: 2-ik jelenet: 3-ik jelenet: A honfoglalási ünnepéje. A szultán palotájában. A zászló eskü 4-ik jelenet és vége:

Arcadivár bevétele.

A némajáték 9¹/₂ órakor kezdődik.

Ezt megelőzőleg 15 legujabb, legjobb szám a többek között

Uj! Először: Uj!

Motho-Phoso.

Gép? Ember? Baba?

A huszadik század legujabb ujdonsága.

Naponta nagy tetszésnek örvendő

A fehér lovas

(La Chevalier blanche.)

Uj! Itt először: Uj!

Egy manöver, lovas nélkül

Legujabb eredeti idomítása Sidoli Cäsar igazgatónak

Jegyek előre válthatók BORSOS KATA üzletében. Városház-épület.

Holnap pénteken, augusztus 11-én este 8 órakor

Nagy jótékonyági előadás

az alakítandó mentőegyesület és a Kossuthszobor javára. Gála műsor.

MAGYAR állam vasutak menetrendje

1905. május hó 1-től.

Debrecenből indul:

	óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4 46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8 57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	3 30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10 25
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4 —
Csak Szatmár (gyorsvonat)	d. u.	6 55
Csak Szatmár teher v. sz. sz.	este	8 24
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12 11
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8 13
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7 17
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4 36
m. á. vasúttól	reggel	5 35
vásártérről —	reggel	5 44
m. á. vasúttól	d. e.	8 09
vásártérről —	d. e.	8 16
H-Böszörmény	d. u.	11 11
B.-Sz. Mihály	d. u.	11 20
felé	d. u.	4 41
vásártérről —	d. u.	4 54
vásártérről —	d. u.	7 —
m. á. vasúttól	este	7 07
vásártérről —	oste	7 07
F.-Abony felé m. á. vasúttól	reggel	4 35
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4 56
O.-Kócs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4 56
O.-Kócs—Polgár felé vásártérről	d. u.	5 16
Derecske—N.-Léta felé — —	reggel	9 35
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4 51

Bpestre érkezik:

A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1 50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6 40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5 45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9 35

Budapestről Debrecenbe indul:

A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7 25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reg. el	9 —
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2 35
Az éjjel 12 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7 —
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9 15

Debrecenbe érkezik:

Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	3 29
Budapest—Nagyvárad f. gyors	este	6 40
Budapest—Nagyvárad felől —	éjjel	2 24
Budapesti—Nagyvárad felől —	d. u.	3 29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7 46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8 57
Szatmár—M.-Sziget felől — —	d. e.	4 31
Csak M.-Sziget felől (gyorsvonat)	d. u.	10 11
Csak M.-Sziget felől — — —	este	6 43
Szatmár felől — — — — —	este	8 04
Kassa—Miskolc felől — — —	d. e.	8 19
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	este	11 31

B.-Sz. Mihály	vásártérre —	reggel	7 33
H-Böszörmény	m. á. vasúthoz	d. e.	7 40
felől	vásártérre —	este	6 22
	m. á. vasúthoz	este	6 28
	vásártérre —	d. u.	3 29
	m. á. vasúthoz	d. u.	3 35
F.-Abony felől vásártérre —	d. u.	7 44	
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7 54	
O.-Kócs—Polgár felől vás. tér.	reggel	5 25	
O.-Kócs—Polgár felől m. á. v.-hoz	reggel	5 35	
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7 15	
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	3 18	

Feltűnést kelt!!!

18 k. helyett
csak 7 kor

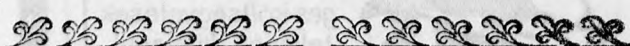
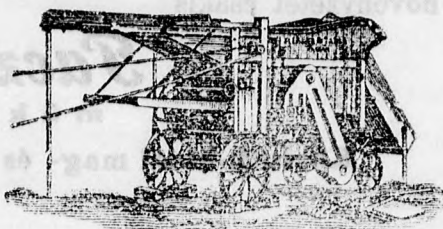
Pompás metronir-Gloria-czűst óra. 3 erős fedőlel ugró borítékkal, gazdagon vésvé, pompásan járó. 8 évi jót állás mellett, utánvétellel csakis

7 korona.

Uhrenf. J. könig.
Wien, VII. Westbahnstr. 36/72.

FLEISHER és TARSA

gépgyára és vasöntődeje. Kassán, Vám-utca 11 szám.
ajánlja a gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok zsemmel tartásával célszerűen s gondosan gyártott jőhírnevű gépeit:

— Cséplőkészleteit cséplőgépeit —

Baka-élettisztító-rostáit,

Borsajtóit s szőlőzuzóit.

gyárt tovább: MALOM, OLAJGYÁR és SZESZ-
GYÁR berendezéseket GÖZGÉPEKET,
GÖZKAZÁNOKAT, mindennemű SZI-
VATTYUKAT s.t.

Bizományi raktár:

Szesztina Lajos urnál

Debrecenben.

Gazdasági gépeink s egyéb gyártmányaink

árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.

Donogán és Somossy DEBRECEN, Kistemplombazár.

Az idény előrehaladottsága miatt

rendkívül leszállított áron

árusítunk

*Mosó zephir, Kreton, Ruhavászon Etamine,
és Batistofkat.*

A legjobb arc-
szépítő szer a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehéríti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan.

Epe-szappan.

Serail-crème. nappali használatra.

Kitűnő toillet szappa-
nok a kenőcs haszná-
lathoz o

Serail-puder. Kiváló finom arczpor
három színben, fehér, rózsza és krém
1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerész uraknál, valamint Jóna és Jóna urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: ROZSNYAI MATYÁS gyógyszerertárában

Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerertárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér.

Egy kis tégely
ára 70 fillér.

Hirdetések felvételnek
a kiadóhivatalban.

Hirdetések
művészi illusztrálása,
szövegezése,
eredeti tervezetek ki-
dolgozása és efüle-
ges költségvetések
teljesen díjtalanul.

JÓ
REKÁM
BIZTOS
SIKER

GOLDBERGER AV.
BUDAPEST, VÁCI-UTCA 20. — HIRDETÉSI IRODA.

:: Lähne-féletan- és nevelő-intézet ::

Sopron.

**Elemi iskolával,
8 osztályu nyil-
vános főgimná-
ziummal és reál-
iskolával.**

Egyéni tanítás és nevelés. Lelkiismeretes
és szigorú felügyelet. Növendékek rendre
és ön álló munkássága szoktattatnak.
Új növendékek már augusztus hó-
ban is felvétetnek.

Prospektussal és mindennemű felvilá-
gosítással készségesen szolgál
az igazgatóság.

Nyiló virágok, esokrok, koszorúk,

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvakat, gyü-
mölcsfák, díszcserjék, gömbákácfákat és más kertészethe vágó
növényzetet csakis

Paczelt János

műkertésznél

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debrecenben.

Olesó ár és pontos szállítás biztosítottik.

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzálog Hitelbank nyeremény sorsjegyek.

3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.

3 főnyeremény évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.

3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

Ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk
50 tag részére, oly formán, hogy minden tag

25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében
jogot szerez, az időközi esetleges nyereményekre, a teljes befizetések után pedig
2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyerem. sorsjegyre illetve nyeremény jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a
Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank.

LÁSZLÓ JÓZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

K Ö N Y V E K,
folyóiratok,
ÁRJEJYZÉKEK,
számlák,
ZÁRSZÁMADÁSOK,
BÁLI MEGHIVÓK,
TANCRENDEK,
FALRAGASZOK,
KÖRLEVELEK,
a legszebb kivitelben.
a „SZABADSÁG”
pol. napilap,
kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,
gyorsrajtóval felszerelt

K Ö N Y V N Y O M D A,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és
pontosan, a legolcsóbb
árak mellett készíttetnek.

H I R D E T É S E K

a
„SZABADSÁG”
részére

jutányosan felvétetnek.

A
„SZABADSÁG”
a legnagyobb és legel-
terjedtebb politikai
napilap.

ELŐFIZETESI ÁR:

Helyben:

Egész évre . . . . 12 kor.
Fél évre . . . . . 6 kor.
Negyed évre . . . . 3 kor.

Vidéken:

Egész évre . . . . 20 kor.
Fél évre . . . . . 10 kor.
Negyed évre . . . . 5 kor.